

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Ewa Grychtoł

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy M. C. (C.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 22 lipca 2014 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w ten sposób, że przyznaje M. C. prawo do emerytury, poczynając od dnia 30 czerwca 2014 roku;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz M. C. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem poniesionych kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Grzegorz Tyrka

VIII U 1716/14

UZASADNIENIE

Odwołujący M. C. domagał się zmiany zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 22 lipca 2014 roku poprzez przyznanie prawa do emerytury, poczynając od daty złożenia wniosku, tj. od dnia 30 czerwca 2014 roku oraz zasądzenie na swoją rzecz od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. poniesionych kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie podano, że organ rentowy odmówił odwołującemu prawa do emerytury z uwagi na brak 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze. Organ rentowy zaliczył odwołującemu do stażu pracy w warunkach szczególnych 10 lat, 11 miesięcy i 29 dni. Natomiast nie zaliczył do stażu

pracy w warunkach szczególnych pracy na stanowisku spawacza w Spółdzielni Pracy (...) w P. (od dnia 1 października 1973 roku do dnia 30 czerwca 1975 roku) oraz na stanowiskach kierowcy i operatora spycharki w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. (od dnia 3 lipca 1975 roku do dnia 30 kwietnia 1980 roku). Odwołujący podał, że nie posiada świadectw pracy w warunkach szczególnych z w/w zakładów pracy. Odwołujący wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność rodzaju pracy i charakterystyki stanowiska pracy. Odwołujący dodał, że stanowisko spawacza zostało ujęte w wykazie A dziale XIV poz. 12, stanowisko kierowcy zostało ujęte w wykazie A w dziale VIII poz. 2, a stanowisko operatora spycharki w wykazie A w dziale VIII poz. 3.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wniósł o oddalenie odwołania.

Na uzasadnienie podano, że odwołujący nie przedstawił świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z okresu zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) w P. oraz w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł.. W oparciu o przedstawione świadectwa pracy potwierdzające wykonywanie pracy w warunkach szczególnych organ rentowy zaliczył okres zatrudnienia w Zakładach (...) w W. (od dnia 21 czerwca 1970 roku do dnia 19 kwietnia 1971 roku) oraz w Przedsiębiorstwie (...) w K. (od dnia 2 maja 1980 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku) na stanowisku spawacza – wykaz A dziale XIV poz. 12.

W toku postępowania z (...) w K. nadesłano akta osobowe odwołującego z okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. po przeanalizowaniu nowego dowodu – użyczonych w/w akt osobowych – ustalił, że staż pracy w warunkach szczególnych wynosi 14 lat, 8 miesięcy i 29 dni. Organ rentowy nie zaliczył do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 1 listopada 1979 roku do dnia 30 kwietnia 1980 roku w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł., z uwagi na rozbieżność co do wykonywanej pracy. Z jednych dokumentów wynikało, że odwołujący świadczył pracę na stanowisku kierowcy, a z innych, że na stanowisku operatora spychacza.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Zaskarżoną decyzją z dnia 22 lipca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił odwołującemu M. C. prawa do emerytury z uwagi na brak 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze.

Organ rentowy zaliczył pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w następujących okresach, zakładach pracy i na następujących stanowiskach pracy:

- 1) od dnia 2 maja 1980 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku w Przedsiębiorstwie (...) w K. na stanowisku spawacza – wykaz A dziale XIV poz. 12 pkt 8,
- 2) od dnia 21 czerwca 1970 roku do dnia 19 kwietnia 1971 roku w Zakładach (...) Spółce Akcyjnej w W. na stanowisku spawacza – wykaz A dziale XIV poz. 12, pkt 8.

Organ rentowy przyjął staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 10 lat 11 miesięcy i 29 dni, co przedstawia poniższa tabela:

Okres zatrudnienia	Staż za okres			
od	do	lat	miesiący	dni

1970-06-21	1971-04-19	0	9	30					
1980-05-02	1990-06-30	010	1	29					
Staż pracy wynosi	10 lat 11 miesięcy 29 dni								

W toku postępowania z (...) w K. nadesłano akta osobowe odwołującego z okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł..

W aktach osobowych znajdują się dwa świadectwa pracy w warunkach szczególnych:

- 1) od dnia 3 lipca 1975 roku do dnia 30 kwietnia 1980 roku na stanowisku operatora spychacza – wykaz A dział VIII poz. 1 pkt 3,
- 2) od dnia 1 lutego 1976 roku do dnia 30 kwietnia 1980 roku na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego – wykaz A dział VIII poz. 2 pkt 2.

Zatem staż pracy w warunkach szczególnych z okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. wynosi 4 lata 9 miesięcy i 29 dni, co przedstawia poniższa tabela:

Okres zatrudnienia	Staż za okres					
		od	do	lat	miesiący	dni
1975-07-03	1980-04-30		4	9	28	
1976-02-01	1980-04-30		-	-	-	
Staż pracy wynosi	4 lata 9 miesięcy 28 dni					

W świadectwie pracy co do stanowiska pracy operatora spychacza znajduje się oczywista omyłka pisarska wskazująca, że odwołujący świadczył pracę od dnia 3 lipca 1975 roku do dnia 30 kwietnia 1975 roku. Data zakończenia pracy to dzień 30 kwietnia 1980 roku, co wynika nie tylko z dokumentacji osobowej np. powierzenia stanowiska pracy i przyznania wynagrodzenia zasadniczego, ale także z zeznań świadków Z. K., J. K. oraz odwołującego.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwala przyjąć, że odwołujący w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. świadczył pracę na dwóch stanowiskach, tj. kierowcy oraz operatora spychacza od dnia 1 lutego 1976 roku. W zależności od potrzeb pracodawcy dniówka robocza była tak zorganizowana, że odwołujący część dnia pracował na stanowisku kierowcy, a drugą część dnia na stanowisku operatora spychacza. Zdarzało się też tak, że odwołujący przez dniówkę roboczą pracował na stanowisku kierowcy lub operatora spychacza. Samochodem ciężarowym odwołujący transportował materiały do produkcji cegieł na teren zakładu; natomiast spychaczem odwołujący transportował na terenie zakładu glinę dostarczaną z kopalni, znajdującą się na terenie zakładu pracy.

Nie zachowała się dokumentacja osobowa z okresu zatrudnienia odwołującego w Spółdzielni Pracy (...) w P. potwierdzająca pracę na stanowisku spawacza.

/dowód: z akt ZUS, akt osobowych z okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w upadłości w Ł., zeznań świadków: Z. K. i J. K., zeznań odwołującego/.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. C. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm.) – zwanej dalej ustawą – ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Zgodnie z 184 ust. 1 ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy – tj. 1 stycznia 1999 roku – osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.) – zwanego dalej rozporządzeniem – pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 3 rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z cytowanych norm prawnych wynika, iż odwołujący nabędzie prawo do wcześniejszej emerytury w przypadku łącznego spełnienia przesłanek:

- ukończenia wieku 60 lat,
- legitymowania się łącznym okresem ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 25 lat, przypadającym na dzień 1 stycznia 1999 roku,
- legitymowania się 15 letnim okresem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, przypadających na dzień 1 stycznia 1999 roku;
- nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.

Odwołujący w dniu wydania zaskarżonej decyzji miał ukończony wiek 60 lat, na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymował się ponad 25 letnim okresem ubezpieczenia, nie był członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Spornym pozostawało, czy odwołujący na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymował się 15 letnim okresem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że organ rentowy ostatecznie zaliczył do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach następujące okresy:

- od dnia 21 czerwca 1970 roku do dnia 19 kwietnia 1971 roku, tj. zatrudnienie w Zakładach (...) w W. na stanowisku spawacza, wykaz A dział XIV poz. 12,
- od dnia 2 maja 1980 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku, tj. zatrudnienie w Przedsiębiorstwie (...) w K. na stanowisku spawacza, wykaz A dział XIV, poz. 12,
- od dnia 1 lutego 1976 roku do dnia 31 października 1979 roku, tj. zatrudnienie w (...) Przedsiębiorstwie (...) w upadłości w Ł. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, wykaz A dział VIII poz. 2.

Okres zatrudnienia	Staż za okres				
od	do	lat	miesiący	dni	
1970-06-21	1971-04-19	0	9	30	
1976-02-01	1979-10-31	3	9	0	
1980-05-02	1990-06-30	10	1	29	
Staż pracy wynosi	14 lat 8 miesięcy 29 dni				

Organ rentowy nie zaliczył do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu od dnia 1 listopada 1979 roku do dnia 30 kwietnia 1980 roku (tj. 6 miesięcy), z uwagi na rozbieżność odnośnie zajmowanego stanowiska pracy. W świadectwie pracy podano, że w okresie od dnia 1 lutego 1976 roku do dnia 30 kwietnia 1980 roku odwołujący świadczył pracę na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego. Natomiast z dokumentacji osobowej wynika, że z dniem 1 listopada 1979 roku odwołującemu powierzono obowiązki operatora spycharki.

W aktach osobowych z okresu zatrudnienia odwołującego w (...) Przedsiębiorstwie (...) w upadłości w Ł. znajdują się dwa świadectwa wykonywanej pracy w warunkach szczególnych: pierwsze potwierdzające pracę stale i w pełnym wymiarze w okresie od dnia 3 lipca 1975 roku do dnia 30 kwietnia 1980 roku (w świadectwie znalazła się oczywista omyłka pisarska, gdyż wskazano błędnie datę końcową 30 kwietnia 1975 roku) na stanowisku operatora spychacza – wykaz A dział VIII poz. 1; drugie potwierdzające pracę stale i w pełnym wymiarze w okresie od dnia 1 lutego 1976 roku do dnia 30 kwietnia 1980 roku na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego – wykaz A dział VIII poz. 2.

Odwołujący oraz świadkowie Z. K. i J. K. zeznali, że z uwagi na organizację pracy i potrzeby pracodawcy, odwołujący w ciągu dniówki roboczej wykonywał pracę na obu stanowiskach kierowcy samochodu ciężarowego i operatora spychacza.

Kluczową dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy okazała się ocena, czy wykonywanie prac na różnych stanowiskach w ramach dobowego wymiaru czasu pracy kwalifikuje się jako spełnienie przesłanki świadczenia stale i w pełnym wymiarze pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia.

Nieuprawnione jest założenie o konieczności odrębnej kwalifikacji każdego rodzaju pracy w szczególnych warunkach, które odwołujący w spornym okresie świadczył, tj. kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (wykaz A dział VIII poz. 2) oraz operatora spychacza (wykaz A dział VIII poz. 3). Zasadna jest wykładnia regulacji dotyczącej emerytury za pracę w szczególnych warunkach, która pozwala objąć nią również tych pracowników, których pełny wymiar czasu pracy zajmował nie tylko jeden rodzaj pracy w szczególnych warunkach, lecz również inne rodzaje prac z poszczególnych działów i pozycji wykazu A do rozporządzenia, które pracownik wykonywał stale w zatrudnieniu. W konsekwencji pracownik, który wykonywał łącznie różne rodzaje prac w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, jest uprawniony do zaliczenia tego okresu do zatrudnienia w szczególnych warunkach, wymaganego do wcześniejszej emerytury.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że odwołujący świadczył stale i w pełnym wymiarze pracę w warunkach szczególnych w (...) Przedsiębiorstwie (...) w upadłości w Ł. w okresie od dnia 3 lipca 1975 roku do dnia 30 kwietnia 1980 roku. Nadmienić należy, iż rozbieżność w tym okresie przez pracodawcę zajmowanych stanowisk było spowodowane organizacją pracy i potrzebami zakładu pracy. Odwołujący transportował samochodem ciężarowym do zakładu pracy niezbędne materiały do produkcji cegieł, np. węgiel, piasek; natomiast na terenie zakładu transportował spychaczem glinę z kopalni należącej do pracodawcy. Łączne zestawienie powyższych stanowisk, jest w istocie nierozdzielalnym aspektem świadczonej przez odwołującego pracy w pełnym wymiarze, co nie zmienia faktu, iż wszystkie czynności przez niego wykonywane odpowiadają pracom ujętym w wykazie A stanowiącego załącznik do powołanego rozporządzenia i wykonywane były w warunkach stałej, znacznej szkodliwości dla zdrowia.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwala doliczyć do stażu pracy odwołującego w warunkach szczególnych uznanych przez organ rentowy 1 rok i 29 dni, co przedstawia poniższa tabela:

Okres zatrudnienia	Staż okres		

<i>od</i>	<i>do</i>	<i>lat</i>	<i>miesięcydni</i>							
1975-07-01	1976-01-30	30	6	29						
1979-11-01	1980-04-30	30	6	0						
Staż pracy wynosi	1 rok 29 dni									

Reasumując, okoliczność że w spornym okresie odwołujący miał określone stanowiska pracy jako tzw. stanowiska łączone, nie oznacza, że nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze. Wymóg wykonywania pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy odnosi się do ciągłego (nieprzerwanego, stałego) wykonywania pracy w rozmiarze pełnych dniówek na stanowisku objętym wykazem prac w szczególnych warunkach. Zaś wykonywanie różnych prac na różnych stanowiskach w ramach dobowego wymiaru czasu pracy kwalifikuje się jako spełnienie przesłanki wykonywania stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako wykonywanej w warunkach szczególnych w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia. Kwestia dopuszczalności zaliczania różnych prac w ramach dobowego wymiaru czasu pracy do uprawnień emerytalnych w wieku obniżonym była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego (m.in. w wyroku z dnia 27 stycznia 2012 roku w sprawie II UK 103/11 opublikowanym w LEX nr 1130388), który przyjął, że pracownik, który u jednego pracodawcy w tym samym czasie (okresie) wykonywał różne rodzaje pracy w szczególnych warunkach (wymienione w załączniku do rozporządzenia - wykaz A), stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie powinien być pozbawiony uprawnienia do zaliczenia tego okresu do zatrudnienia w szczególnych warunkach wymaganego do emerytury na podstawie art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Na podstawie wyżej powołanych norm prawnych oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. należało zmienić zaskarżoną decyzję i przyznać M. C. prawo do emerytury, poczynając od daty złożenia wniosku, tj. od dnia 30 czerwca 2014 roku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na mocy art. 98 k.p.c. oraz § 11.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tj. Dz.U. z 2013 roku, poz. 490 ze zm.).

(-) SSR del. Grzegorz Tyrka